PODER, AUTORITAT I REPÚBLICA FEMINISTA

Imaginant una República Feminista

Tània Verge Mestre, Carme Riu Pascual, Montserrat Pineda Lorenzo, Rosa M. Ortiz Monera, Montse Romaní Draper

Nadia Sanmartin

Històricament, a més de mobilitzar-se per ser reconegudes com a subjectes de ple dret, les dones hem hagut de lluitar també pel dret a participar en la definició de la comunitat política o del contracte social, ja sigui en el marc de projectes liberals o revolucionaris. Encara avui la sobrerepresentació masculina a les institucions i les organitzacions socials i polítiques així com l'androcentrisme en la definició dels temes de debat i de les formes de la deliberació donen com a resultat l'exclusió de les dones. Qualsevol projecte polític transformador ha de començar identificant les causes i efectes de la desigualtat i de la injustícia i ha de defugir els plantejaments que tenen com a base un subjecte pretesament universal pel que fa al gènere, la classe social, la raça, l'orientació sexual o la diversitat funcional. Només des d'aquest punt de partida es pot evitar que la definició del bé comú en el nou projecte segueixi reflectint les experiències vitals, les expectatives, les necessitats i els interessos de les persones que es troben en la posició privilegiada dels diferents eixos d'opressió.

El moviment feminista acumula un enorme bagatge en la redefinició d'aquest nou projecte en comú que anomenarem república i que va més enllà del model d'estat que es defensi per a Catalunya (independent, federal o confederal). Les propostes realitzades des dels feminismes plantegen una acció pública on els ideals de llibertat i igualtat es dotin per fi de significat: equitat en la distribució dels recursos socioeconòmics, reconeixement d'igual valor de la diferència per assegurar la llibertat de no dominació de totes les persones i paritat en els espais de presa de decisió i de participació. La república feminista que

imaginem requereix d'un canvi de paradigma que afecta de manera indestriable els àmbits social, polític i econòmic, ja que sense destituir el capitalisme patriarcal i racista no es pot instituir cap nou projecte que sigui veritablement alliberador. A mode il·lustratiu i sense voluntat d'exhaustivitat, es discuteixen a continuació alguns dels fonaments bàsics d'una república feminista en matèria d'economia, salut, educació, cultura i participació social i política.

Economia feminista per posar la vida al centre

El capitalisme patriarcal és un sistema econòmic i social on la reproducció social descansa sobre les dones. El treball de cures que satisfà les necessitats físiques i emocionals més bàsiques per a la nostra subsistència es realitza principalment de forma gratuïta a les llars. La desresponsabilització de l'Estat i de les empreses és possible gràcies a la divisió sexual del treball i al menyspreu d'aquest treball no remunerat que imposa a les dones una doble jornada dins i fora de casa, amb greus conseqüències sobre la seva salut i benestar (menys temps per a l'oci, per a l'autocura o per a desenvolupar projectes vitals), especialment si no compten amb recursos econòmics per contractar les cures en el mercat. En el cas de les dones migrades s'hi afegeix el fet de no poder accedir a serveis públics de cura quan es troben en situaci d'irregularitat administrativa o quan no disposen d'una xarxa comunitària i familiar per organitzar les cures. La divisió sexual del treball també es troba a la base de les discriminacions que les dones pateixen en l'àmbit laboral i que contribueixen d'una manera cabdal a la feminització de la pobresa, com una taxa d'ocupació més baixa que els homes, una major la taxa d'atur, de parcialitat i de temporalitat o la bretxa salarial.

Entendre l'economia des d'una perspectiva feminista implica defugir els enfocaments centrats en la maximització del benefici individual i en l'acumulació que no tenen en compte a les persones ni a la natura. Per contra, l'economia de la república feminista que imaginem aposta per garantir unes condicions de vida dignes per a tota la població, per assegurar el "bon viure" (expressió que té el seu origen en comunitats indígenes andines). La reproducció social incorporant les condicions de vida digna ens porta cap a un concepte més ampli de sostenibilitat de la vida. En el debat col·lectiu sobre què implica aquest concepte alguns elements són clau.

El treball de cures, com a contribució econòmica i social imprescindible, ha de ser degudament valorat i organitzat com a una responsabilitat social i no com una responsabilitat individual. El reconeixement i la redistribució d'aquest treball com un assumpte polític de primer ordre ha de comportar una major assumpció de la responsabilitat de cuidar per part de l'Estat. Per exemple, l'accés a les escoles bressol públiques ha de ser universal i gratuït i cal dotar la sanitat pública i els programes relacionats amb la dependència dels recursos econòmics suficients per deixar de traslladar les cures a les llars i no precaritzar les treballadores de la llar i les cuidadores familiars.

> El treball de cures ha de ser degudament valorat com a contribució

> econòmica i social imprescindible. La divisió sexual del treball i el menyspreu d'aquest treball no remunerat imposen a les dones una doble jornada dins i fora de casa

Pel que fa a les polítiques laborals, a més d'actuar amb fermesa contra qualsevol forma de discriminació, ja sigui en l'accés, la promoció el desenvolupament professional o la remuneració, cal acabar amb la segregació ocupacional, tot fomentant una major participació de les dones en sectors masculinitzats, com el de les tecnologies, i una major participació dels homes en sectors feminitzats, com el sanitari o l'educatiu. També cal lluitar contra la precarització dels sectors més feminitzats, com el de les cambreres d'hotel i el treball de la llar remunerat. En aquest sentit, una república feminista hauria de ratificar el conveni 189 de l'Organització Internacional del Treball, incorporar les persones treballadores de la llar al Règim General de la Seguretat Social tot equiparant el dret a la prestació d'atur, flexibilitzar els requisits i tràmits per a l'obtenció i renovació dels permisos de residència i treball o establir mesures de denúncia i sanció de la violència masclista en el treball de la llar. Així mateix, cal impulsar la corresponsabilitat, assegurant una conciliació treball-vida efectiva, a través de l'ampliació dels permisos de maternitat i paternitat, el desenvolupament de polítiques d'usos del temps i la sanció a les empreses que dificultin la conciliació.

Per últim, a nivell més macro, un canvi de paradigma per situar la vida al centre implica denunciar aquelles polítiques econòmiques internacionals que suposen un atac a la vida, com poden ser els Tractats de Comerç i Inversió o les polítiques austericides orientades a la devolució del deute extern adquirit com a conseqüència del rescat bancari, les quals han empitjorat les condicions de vida de la població i comportat una major càrrega de cures a les llars. En canvi, cal donar suport a les iniciatives d'Economia Social i Solidària i adoptar una política fiscal progressiva que doti allò públic de suficients recursos per garantir la sostenibilitat de la vida. Així doncs, tant la política macroeconòmica com els pressupostos públics s'han d'elaborar de forma sensible al gènere, establint els mecanismes correctors necessaris per combatre les desigualtats.

Polítiques feministes de salut

Fa ja vàries dècades que l'Organització Mundial de la Salut va establir que "la salut no és tant sols l'absència de malaltia", tot defugint una idea de salut basada exclusivament en factors biològics. Paral·lelament, els organismes internacionals i nacionals d'aquest àmbit han anunciat la necessitat d'un canvi de mirada de la salut com un dret i han establert nombroses recomanacions indicant, d'una banda, que els sistemes sanitaris han de ser sòlids i sostenibles i, d'altra banda, que cal lluitar contra les desigualtats socials i de salut que empobreixen les persones i les comunitats.

No obstant això, les limitacions d'aquest paradigma han estat exposades pels enfocaments feministes de la salut des de la perspectiva de gènere i, per tant, en clau de drets. No

s'aprecien canvis reals en la construcció del saber científic, la major part de les actuacions segueixen tenint un caràcter pal·liatiu (centrant-se en els símptomes i les malalties) i els recursos destinats a fer efectives les polítiques públiques de salut són insuficients, fins al punt de conduir alguns serveis al col·lapse. A més, de manera creixent, les multinacionals farmacèutiques mercantilitzen els nostres cossos i les nostres vides i sovint influeixen decisivament en les línies estratègiques del governs a través del seu impacte en la ciència mèdica i en la recerca.

La salut és patrimoni de totes i no només del sistema sanitari, per això cal començar transformant radicalment la lògica prevalent. La possibilitat de (re)pensar com hauria de ser un país amb unes polítiques de salut en clau feminista implica inevitablement fer-nos preguntes fora dels paràmetres habituals i tenir com a primer objectiu estratègic destituir les bases del règim de gènere que sustenta la societat. L'heteropatriarcat no només ordena com organitzem les nostres vides en clau individual sinó que també organitza tot allò "comú", incloent les institucions. Una de les institucions més poderoses d'aquest règim i que influeix de manera destacada en les polítiques de salut és l'androcentrisme mèdic biocientífic i tecnificat, el qual fins i tot defineix el que s'entén com a "sexe" i com a "gènere", deixant al marge la vida i les persones des de l'homogeneïtzació selectiva.

Les polítiques de salut en clau feminista aporten elements per superar aquest binomi que genera dicotomies insalvables i permeten anar més enllà de l'organització clàssica del sistema sanitari, tot trencant la segmentació patologitzadora que veu el cos humà com un conjunt d'òrgans inconnexes. En definitiva, la simplificació de la salut en uns plans nacionals que, en la pràctica, semblen més catàlegs de serveis i d'equipaments ha de donar pas a polítiques públiques transformadores que acabin amb les desigualtats de salut i ofereixin recursos que siguin espais de qualitat per gestionar la salut des de l'apoderament i l'autonomia.

Si el codi postal (com a variable relacionada amb la classe social), el sistema sexe/gènere i d'altres sistemes d'opressió determinen la quantitat i la qualitat de vida –i de vida en bona salut– que tenim, les millors polítiques públiques de salut són aquelles que creen els mecanismes per a desestructurar tots aquests sistemes i que faciliten una economia i una vida sostenibles, com la provisió d'habitatges dignes, l'accés universal a tots els recursos de salut sense exclusions per motius de residència, la creació de serveis sociosanitaris que parteixin d'una idea integral de cura per a les persones directament afectades per problemes de salut com per a tot el seu entorn familiar.

Aquest canvi de paradigma passa també per superar un sistema econòmic depredador com l'actual. A mode d'exemple, per tal de reduir la prevalença i l'impacte del càncer de mama, els diagnòstics precoços –de major periodicitat que els que es realitzen actualment– i una bona tecnologia pal·liativa resulten imprescindibles. Però és igual o més imprescindible elaborar polítiques públiques contundents contra la contaminació i els sistemes de producció massiva dels aliments. Les intervencions en salut esdevindrien així una política ecotransformadora capaç d'incidir en les interrelacions dels sistemes que sostenen la vida.

Unes polítiques de salut feministes requereixen necessàriament que els equipaments i serveis públics siguin el centre neuràlgic del sistema sanitari i on l'atenció primària comunitària estigui ben garantida i inclogui una cartera potent de serveis de salut mental. Les polítiques de salut de la república feminista que imaginem també haurien de tenir la garantia dels drets sexuals i reproductius com un element substancial. Per últim i no menys important, unes polítiques de salut feministes fan de les seves professionals agents de canvi ben remunerades, reconegudes, cuidades i respectades.

Polítiques d'educació feminista

L'educació és una eina de transformació social molt potent perquè transmet valors i actituds. En les societats patriarcals, l'educació transmet, per defecte, els valors i actituds dels grups dominants, tant en el currículum formal com en l'informal. L'androcentrisme, l'etnocentrisme, l'hererosexualitat normativa o el normalisme contribueixen de manera activa a reproduir les desigualtats. És per aquest motiu que tots els tractats, convenis i plataformes d'acció a nivell internacional han considerat l'educació un eix prioritari d'actuació per a la consecució de la igualtat de dones i d'homes i pel reconeixement de la diversitat: des de la Convenció de Nacions Unides per a l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació Contra les Dones de 1979 (CEDAW) a la Plataforma d'Acció de Beijing de 1995, passant pel Conveni d'Istanbul sobre Prevenció i Lluita Contra la Violència envers les Dones de 2011.

Així ho han recollit també les lleis estatals i catalanes d'educació, les lleis d'igualtat efectiva de dones i homes i les lleis contra la violència masclista. Tanmateix, els principis i mesures previstos per combatre els estereotips, prejudicis i rols socials assignat en funció del gènere i que garanteixen el dret de les dones a viure lliure de violències i el respecte a la diversitat sexual i afectiva estan lluny de ser implementats en la pràctica. A la lentitud de les reformes educatives s'hi afegeix el dèficit de formació del professorat en aquesta matèria i l'escassetat de recursos públics destinats a introduir els canvis necessaris per avançar en una política educativa que soscavi des de l'arrel el patriarcat.

D'aquesta manera, a la república feminista que imaginem, l'educació hauria de ser pública, de qualitat, laica, en català i, de manera cabdal, coeducadora. La coeducació no es tracta d'educar les nenes i els nens junts. És una acció educadora que té els següents objectius: desmuntar l'androcentrisme, tot visibilitzant les aportacions de les dones, en la seva diversitat, en tots els àmbits del coneixement i llur contribució social i històrica al desenvolupament de la humanitat; promoure el respecte a la igualtat i a la diversitat, deslegitimant la cultura de la violència i substituint-la per la cultura de la pau; i formar i capacitar les noies i els nois en la corresponsabilitat, posant en el centre la vida i la seva cura.

Cal iniciar aquesta acció coeducadora en l'etapa de 0-3 anys, on es construeixen i s'impregnen els estereotips i els rols socials. Pel que fa a l'educació primària i a l'educació secundària així com a la formació contínua, resulta imprescindible fomentar la reflexió crítica, constructiva i corresponsable de l'alumnat, perquè sigui capaç d'identificar

els estereotips de gènere, les desigualtats i la discriminació de les dones i les nenes i els fets quotidians que sustenten la violència masclista i la LGBTI fòbia, emprant metodologies actives i participatives. També resulta imprescindible que els centres educatius sàpiguen reconèixer el sexisme, implícit o explícit, en les pràctiques docents, en la configuració dels espais i en la planificació de les activitats curriculars i extracurriculars, i cal que comptin amb mecanismes de prevenció i abordatge efectius contra les violències.

> És impossible que les polítiques públiques puguin incorporar de manera efectiva la perspectiva de gènere, tot tenint en compte les realitats i necessitats de la població, si des de les seves titulacions n'han obtingut competències i coneixements cecs al gènere

Cap d'aquestes transformacions pot tirar endavant amb èxit si el cos docent no s'educa amb esperit crític per problematitzar tant els patrons de socialització dominants com l'androcentrisme i la manca de diversitat del coneixement canònic i si no aprèn a evitar la ceguesa al gènere. Aquestes competències també les hauria d'adquirir el professorat universitari, per tal que la perspectiva de gènere impregni la docència de les assignatures impartides, incloent els resultats d'aprenentatge, els continguts impartits, els exemples i el llenguatge emprat, la selecció de fonts bibliogràfiques proporcionades, els mètodes d'avaluació o la gestió dels entorns d'aprenentatge. És materialment impossible que les polítiques públiques puguin incorporar de manera efectiva la perspectiva de gènere, tenint així en compte les realitats, expectatives i necessitats del conjunt de la població, si de les seves titulacions n'han obtingut competències i coneixements cecs al gènere.

La república feminista que imaginem, doncs, no pot escatimar inversió pública en educació. D'una banda, com s'ha apuntat, cal invertir més en la formació de mestres perquè siguin capaços d'implementar la coeducació i la perspectiva de gènere, i cal assegurar que les necessitats de personal dels centres de les diferents etapes educatives, incloent les universitats, estan adequadament cobertes i que no es precaritzen les condicions de treball. D'altra banda, és necessària una cobertura cent per cent pública de l'educació de 0 a 3 anys, amb l'objectiu de reduir la sobrecàrrega que l'actual model socioeconòmic imposa a les dones, tant a les mares com cada vegada més a les àvies, quant a la cura de les criatures. Finalment, cal tendir a la gratuïtat de les taxes universitàries i ampliar el pressupost destinat a beques, per tal de garantir que l'accés a l'educació superior no depengui de la classe social de procedència.

La cultura com a bé comú

El gènere travessa la creació cultural. Ho fa, d'una banda, invisibilitzant les contribucions de les dones i reproduint les relacions de poder de gènere a partir de la construcció d'imatges, símbols i discursos que perpetuen uns determinats models de feminitat i de masculinitat. D'altra banda, la divisió sexual del treball i la feminització de la

pobresa dificulten l'accés de les dones al gaudi de la cultura. Així mateix, en les condicions productives neoliberals el treball cultural es veu sotmès a la intermitència i la precarietat, les quals s'accentuen amb les crisis econòmiques. En aquest sentit, el sistema de contractació emprat en l'externalització dels serveis que ofereixen els equipaments culturals públics contribueix a la precarietat laboral d'un sector altament feminitzat. Per la seva part, les polítiques públiques tendeixen a fomentar les grans industries culturals i els usos corporatius de la cultura, convertint-la en un recurs eminentment econòmic, com il·lustren els macro-esdeveniments culturals orientats a projectar internacionalment les "ciutats-marca". Això va en detriment del foment de la cultura en el conjunt del territori, fet que s'agreuja pel canvi de model de gestió dels equipaments públics de proximitat. Els centres cívics, els quals van ser equipaments clau en la producció de teixit cultural i comunitari durant els primers anys de la democràcia, han passat a ser gestionats per empreses de serveis subcontractades per l'administració.

Des d'un enfocament feminista, la cultura es concep com un bé comú, tal com han defensat també moviments de base com el 15M. Aquesta concepció suposa capgirar les polítiques públiques culturals per tal que contribueixin a posar en marxa altres formes de cooperació entre les institucions i la ciutadania auto-organitzada que donin suport a les experiències col·lectives d'(auto)representació dels moviments socials. Com es planteja des del feminisme interseccional, la cultura és un terreny òptim per reconèixer i afrontar les diferències, les discriminacions múltiples i les lluites associades als subjectes oprimits, tot dignificant aquells imaginaris col·lectius i coneixements situats sorgits al marge de les estructures jeràrquiques hegemòniques.

> Defugint els criteris de mercat i afavorint un ecosistema de creació cultural que dignifiqui el treball cultural i garanteixi una vida digne per a les persones que s'hi dediquen, resulta imprescindible aprovar un conveni col·lectiu marc en el sector de la cultura que reguli els salaris i la defensa dels drets laborals

La república feminista que imaginem ha de posar l'accent en la preservació i enfortiment de les polítiques culturals lligades als valors del bé comú. Partint en bona mesura del manifest de política cultural de l'Acampada 15M de Barcelona, destaquem aquí alguns aspectes fonamentals: protegir la pluralitat d'usos socials de la cultura al territori, prioritzar la gestió comunitària dels equipaments culturals, reforçar la confluència entre cultura i educació, fomentar una economia que afavoreixi el retorn a la societat i dignifiqui el treball cultural i promoure l'equitat de gènere en la producció cultural i en el reconeixement del seu valor.

Lluny del model regulador que massa sovint exerceixen les administracions, els equipaments i les infraestructures públiques de proximitat haurien d'adquirir la qualitat de serveis i béns comuns. La col·laboració pública-comunitària en la gestió permetria ampliar

l'accés a la cultura i la seva pluralitat d'usos socials en el conjunt del territori, posant al centre les necessitats de la població. En el marc d'aquest model cooperatiu i de corresponsabilitat entre les institucions i les comunitats, els serveis haurien de garantir el valor públic de la cultura així com els beneficis per a la ciutadania. Per tal de prioritzar el retorn social de la cultura, cal partir d'una economia de base feminista, social i solidària adreçada a transformar el model organitzatiu i les formes de treball de la pròpia administració. Defugint els criteris de mercat i afavorint un ecosistema de creació cultural que dignifiqui el treball cultural i que garanteixi una vida digne i sostenible per a les persones que s'hi dediquen, resulta imprescindible aprovar un conveni col·lectiu marc en el sector de la cultura que reguli els salaris i la defensa dels drets laborals.

Finalment, cal dissenyar polítiques públiques que tractin de manera conjunta i tranversal la relació entre la cultura i l'educació, superant els programes educatius neoliberals i androcèntrics que estableixen uns relats i cànons culturals que segreguen, obliden o exclouen les dones. Si bé avui trobem moltes experiències en l'educació no formal que integren la formació i l'acció cultural, cal establir una estreta aliança entre la cultura i l'educació formal i informal, els equipaments de proximitat, les institucions culturals, les entitats i associacions autogestionades i els diversos agents culturals i educatius que operen en el territori. També calen polítiques públiques que promoguin l'equitat de gènere en la producció cultural i que visibilitzin i reconeguin les contribucions de les dones en les diferents expressions culturals. És en la cerca d'un model amb capacitat de construir alternatives al model econòmic i social dominant que els valors d'una cultura feminista pot contribuir a recuperar l'acció pública.

Transformant la participació social i política

La masculinització de la política rau no només en la sobrerepresentació dels homes (generalment blancs, d'edat mitjana, heterosexuals i sense diversitat funcional) sinó també en la persistència d'un model "ideal" de líder o d'activista de qui s'espera una disponibilitat absoluta de temps que separa artificiosament la vida pública de la vida privada. Simultàniament, tant en els espais virtuals com físics de debat i participació són freqüents les agressions masclistes, combinades sovint amb racisme o LGBTI-fòbia, tot un exercici de poder dirigit a generar malestar o inseguretat i, en últim terme, a silenciar les dones. Així mateix, les dones tenen una escassa presència com a protagonistes actives de les notícies, expertes o opinadores en els mitjans de comunicació, els quals segueixen emetent imatges i comentaris sexistes i estereotipats sobre les dones polítiques. Es constata també una deficitària participació de les organitzacions que defensen els drets de les dones en les diferents fases de les polítiques públiques i l'exclusió de desenes de milers de persones migrades de la definició de la vida en comú, privades del dret de sufragi, fet que soscava la democràcia. En la república feminista que imaginem l'erradicació d'aquestes discriminacions ha d'anar de la mà d'una nova concepció de la participació.

En primer lloc, cal introduir les llistes cremallera en tots els processos electorals, en aplicació tant vertical com horitzontal, destinar part de l'espai publicitari electoral gratuït a

les polítiques d'igualtat de gènere, incloure les despeses derivades de la cura d'infants de les candidates i els candidats en les subvencions electorals i impedir la concurrència electoral de qui tingui una condemna per violència masclista, racisme o LGBTI-fòbia. També cal garantir la paritat efectiva, propera al 50 per cent, en tots els òrgans col·legiats de les administracions públiques, establint sancions efectives per incompliment (per exemple, que les decisions adoptades per òrgans no paritaris siguin nul·les de ple dret). En ambdós casos, cal promoure la diversitat d'orígens culturals, de diversitat funcional, d'identitat de gènere, d'orientació sexual i d'edat. Simultàniament, cal legislar en matèria de prevenció, persecució, i reparació de la violència comesa contra les activistes socials i contra les dones que exerceixen la política.

En segon lloc, per promoure la incorporació de la perspectiva de gènere en el funcionament de les organitzacions socials i polítiques, cal fer obligatoris els plans d'igualtat i els protocols contra les violències masclistes i LGBTI-fòbiques, fomentar els co-lideratges, adoptar mesures d'acció positiva per a la representació de tota la diversitat inherent a les dones, i condicionar part dels ajuts públics a la impartició de formació en valors feministes a la militància i a l'enfortiment de l'àrea de dones, igualtat o feminismes de les organitzacions.

En tercer lloc, cal sancionar la manca de paritat en els debats i en els espais d'opinió dels mitjans de comunicació i vetllar amb mecanismes efectius perquè els mitjans de comunicació facin una representació de les dones i de les nenes en la seva programació i en la publicitat lliure de sexisme i d'estereotips, especialment de les nenes, les dones gitanes, les dones migrades o racialitzades i les dones amb diversitat funcional.

En quart lloc, cal dotar de més recursos i garantir la sostenibilitat de les fonts de les convocatòries d'ajuts públics en els diferents nivells de govern dirigides a les entitats feministes i de dones, defugint una política de subvencions assistencialista. Igualment, cal garantir la participació de les associacions que defensen els drets de les dones en l'elaboració i l'avaluació de les polítiques públiques i convertir els consells de participació en òrgans veritablement decisoris on els poders públics retin comptes de la seva actuació, amb dictàmens vinculants. Incorporar de manera efectiva la perspectiva de gènere en els processos de participació ciutadana d'àmbit municipal i supramunicipal suposa prestar atenció al recompte de presències i absències i dels torns d'intervenció, vigilar els horaris de la participació, oferir espais de cura per a criatures, seleccionar espais sense barreres arquitectòniques, proporcionar interpretació amb llengua de signes o facilitar la mobilitat territorial, així com tenir en compte les iniciatives i formes d'organització de les dones migrades o racialitzades, en tant que referents i agents de canvi social claus per elaborar polítiques públiques sensibles amb la diversitat.

Finalment, en la república feminista que imaginem el dret a sufragi actiu i passiu hauria de ser un dret inalienable de totes les persones vinculat a la residència i no a la nacionalitat, i cap llei de seguretat ciutadana hauria de poder limitar l'exercici dels drets i llibertats civils.

> Cal garantir la participació de les associacions que defensen els drets de les dones en l'elaboració i l'avaluació de les polítiques públiques, i convertir els consells de participació en òrgans veritablement decisoris

Conclusions

Com s'ha il·lustrat en aquest article, no hi ha polítiques públiques neutrals al gènere. Si entenem la república feminista com un espai de construcció de sobiranies, cal assegurar que totes les eines i estructures estatals es concebin des de la màxima que "allò personal és polític" i que tinguin com a objectiu últim garantir la sostenibilitat de la vida. Implica, per tant, revaloritzar i dotar dels recursos adequats l'acció pública; una acció pública que ha de deixar d'estar subordinada als interessos del mercat i de delegar la reproducció social en les dones. Per arribar a aquest canvi de paradigma, el "què" és indestriable del "com". Despatriarcalitzar les polítiques implica inevitablement despatriarcalitzar la "Política" –amb majúscules–.

Si els debats sectorials i territorials presencials o en línia sobre el país que voldríem són cecs al gènere –i a la intersecció del masclisme amb el classisme, el racisme, el normalisme o la homofòbia, la lesbofòbia, la bifòbia i la transfòbia– es recolliran tan sols les esperances i les aspiracions dels grups privilegiats. Així doncs, per tal fer visibles, desnaturalitzar i problematitzar les desigualtats i les injustícies que d'altra manera romandrien ocultes o oblidades, cal que tots els debats comptin amb contribucions feministes i que totes les ponències incorporin la perspectiva de gènere de manera transversal. Igualment, cal vetllar perquè el format i els mecanismes de la participació siguin equitatius i garanteixin el reconeixement de la veu de les dones en tota la seva diversitat. Tant ahir, com avui, com demà: sense les dones no hi ha revolució.

Tània Verge Mestre

Tània Verge Mestre és la consellera d'Igualtat i Feminismes del Govern de Catalunya. És llicenciada en Ciència Política i de l'Administració per la Universitat Pompeu Fabra, té un màster en Cooperació Internacional per la Universitat Carlos III de Madrid i és doctora en Ciència Política per la Universitat Complutense de Madrid. Va treballar al Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya del 2007 al 2010, i ha estat membre del seu Consell Rector del 2018 al 2021. És catedràtica de Ciència Política a la Universitat Pompeu Fabra, on ha estat la responsable de les polítiques d'igualtat en el període 2014-2021. La seva recerca s'ha centrat en com el gènere travessa els partits polítics i els parlaments, i en l'adopció i la implementació de les polítiques d'igualtat. Ha assessorat diverses institucions i organitzacions nacionals i internacionals en matèria de polítiques d'igualtat, incloent-hi el Parlament de Catalunya, el Síndic de Greuges de Catalunya, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU), l'Institut Europeu per a la Igualtat de Gènere i el Consell d'Europa. Va ser membre de la Sindicatura Electoral del referèndum de l'1 d'octubre. És activista de diferents entitats i col·lectius del moviment feminista de Catalunya, entre les quals destaquen Ca la Dona i #OnSónLesDones. És autora de nombrosos articles, entre els quals "Political party gender action plans: Pushing gender change forward beyond quotas" (2020) o "Gender, power and privilege in the parliamentary workplace" (2020).

Carme Riu Pascual

Carme Riu Pascual és activista des del feminisme i l'anormalisme. Llicenciada en Psicologia i Pedagogia, és professora i presidenta de l'Associació Dones No Estàndards.

Montserrat Pineda Lorenzo

Montserrat Pineda Lorenzo és secretària de Feminismes del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya. És diplomada en Treball Social, amb l'especialització en salut pública i gènere. Ha treballat gairebé vint anys com a coordinadora de Creación Positiva. També ha treballat com a educadora a la Diputació de Barcelona i en programes com Actua Dona, l'Associació de Dones de Sant Boi i la Federación de Mujeres Progresistas. Ha estat presidenta del Comitè 1r de Desembre de Catalunya i vicepresidenta segona del Consell Nacional de Dones de Catalunya.

Rosa M. Ortiz Monera

Rosa M. Ortiz Monera és Doctora en Sociologia per la Universitat de Barcelona. Ha cursat el Màster en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania de la UB i també el Diploma de postgrau en Cooperació Internacional per al Desenvolupament a la Universitat Autònoma de Barcelona. És Llicenciada en Economia per la Universitat Pompeu Fabra, i investigadora del grup de recerca COPOLIS sobre benestar, comunitat i control social. Les seves línies de recerca són la diversitat familiar, l'economia feminista, el treball de cures i els processos globals.

Montse Romaní Draper

Montse Romaní Draper treballa des de la investigació i la producció artística en l'espai d'intersecció entre la cultura visual, les pedagogies feministes i les pràctiques artístiques col·laboratives. És docent del Grau en Arts i Disseny de l'Escola Massana i professora col·laboradora del Màster en Gestió Cultural de la Universitat Oberta de Catalunya. Forma part del col·lectiu artístic Subtramas.